

В. В'ЯТРОВИЧ (Львів)

МІЖНАРОДНА НАУКОВА КОНФЕРЕНЦІЯ “УКРАЇНСЬКА ПОВСТАНСЬКА АРМІЯ. ДО 60-РІЧЧЯ СТВОРЕННЯ”

Питання діяльності Української повстанської армії досі викликають неоднозначні оцінки в українському суспільстві. Жваві дискусії на теле- та радіоканалах, публікації в пресі, присвячені цій темі, якими рясніють мас-медіа, є яскравим свідченням цього. Проте жодні емоційні обговорення проблеми ОУН та УПА не здатні виконати того, що повинна зробити неупереджена наукова оцінка цього явища і його місця в нашій історії. Наукове дослідження цієї тематики тільки розпочинається, а тому вкрай важливим є, щоб спеціалісти з цієї проблематики не лише готували чергові розвідки чи збірники документів, а й виносили свої судження на обговорення з іншими науковцями.

У рамках відзначення 60-ї річниці УПА відбулося ряд конференцій і “круглих столів”. Одна з таких міжнародних наукових конференцій відбулася 10 жовтня 2002 р. у Львові. Її організував Інститут українознавства ім. Івана Крип'якевича. У роботі конференції взяли участь дослідники з різних куточків України, а також з Польщі, Франції, США. Більшість доповідей, виголошених на цьому форумі, мала узагальнюючий характер, що свідчить про якісно новий рівень досліджень цієї проблематики. Професор *Юрій Сливка* у своїй доповіді “У пошуках історичної правди” зробив спробу визначити місце діяльності ОУН та УПА в українському й загальноєвропейському історичному процесі. На його думку, поява УПА на історичній арені була закономірним наслідком тих міжнародно-політичних реалій, що склалися напередодні і під час Другої світової війни й спонукали український народ до боротьби за власну державність, опираючись на свої сили та сили інших поневолених імперіями народів.

Із своїм баченням такого важливого аспекту історії ОУН, як еволюції її політичної концепції ознайомив присутніх гість із Сполучених Штатів, колишній підпільник, учасник похідних груп *Євген Стахів*. Цікаву концепцію оцінки боротьби УПА подав у своїй доповіді *Анатолій Русначенко*. Він розглядає цей процес як національну революцію, що, незважаючи на поразку в 50-х рр., призвела, врешті, до перемоги головної ідеї ОУН та УПА — відродження Української держави.

В ряді доповідей, зокрема професора *Володимира Сергійчука*, було з'ясовано діяльність ОУН та УПА в різних регіонах України, стверджено, що повстанський рух був не галицьким чи волинським явищем, а загальноукраїнським процесом, а УПА — загальноукраїнською армією.

Дослідник дисидентського руху в Україні *Юрій Зайцев* у доповіді “Традиції ОУН—УПА в діяльності Українського Національного Фронту (1964—1967)” вказав на ідейну спільність двох структур. Науковці Інституту українознавства *Любомир Сенік* і *Петро Шкраб'юк* ознайомили присутніх з висвітленням історії повстанського руху в художньому слові: поезії та прозі.

Слід зазначити, що на цій конференції була велика кількість молодих науковців — це зокрема студенти й аспіранти зі Львова, Рівного та Києва. Аспірант Інституту українознавства *Володимир В'ятрович* виголосив доповідь “Міжнародно-політична концепція ОУН”. *Олександр Вовк*, працівник Інституту археографії висловив цікаві міркування про першого командира УПА. На основі досі невідомих архівних документів він аргументовано довів першість Василя Івахіва — “Сома” як головного командира УПА. З таким цікавим аспектом діяльності УПА, як управління, діловодство, джерела постачання та виробництво цієї армії ознайомив присутніх інший молодий науковець з Києва *Володимир Ковальчук*. Питанням підготовки повстанської боротьби була присвячена доповідь аспіранта Львівського національного університету *Тараса Гривула* “Військові вишколи членів ОУН (1939—1941 рр.)”.

Міжнародна наукова конференція засвідчила значний інтерес істориків до проблематики ОУН та УПА, їх бажання дати об'єктивну і неупереджену оцінку цьому явищу, визначити його місце в українській та світовій історії, відійти, врешті, від заскорузлих пропагандистських штампів минулого. Отже, є підстави сподіватися, що ця тема стане предметом жвавих дискусій не лише в політичній, а й у науковій площині.